Nepali

अज्ञात डर

लेखन - डॉ. श्रीश कुमार तिवारी | चित्रांकन- रुचिरा भट्टाचार्या

Stories speak...!

Stories are the heartbeat of life, weaving together the bittersweet moments that shape our existence. They ignite our spirit, empower us to face life's challenges, and guide us through the complexities of the world. From the digital age to women's rights, from nature conservation to the pursuit of livelihood, and from embracing life's trials to exercising our right to vote – these stories illuminate the path to a meaningful life. Stories woven around 'Critical Life Skills' not only entertain but also cultivate wisdom, enhance our reasoning, and teach us the art of making informed and thoughtful decisions. Step into the narrative, reflect deeply, and let the stories lead you forward!

Coordinator: Prof. Usha Sharma, Professor & In-charge, Cell for National Centre for Literacy, NCERT, New Delhi

Writer: Dr Shrish Kumar Tiwari

Illustrations: Ruchira Bhattacharya

Typography: Gaurav Choudhary, Assistant Professor, Animation & Multimedia Department, BIT Jaipur

Layout: Mohd. Nazim, Designer

Translation: Central Institute of Indian Languages, Mysore

Reviewer: Dr. Meenakshi Khar, Associate Professor, Department of Social Science and Humanities, RIE Ajmer

Guidance: Prof. Nina Sabnani, Animator and Guest Faculty, Department of Design, IIT Hyderabad

Acknowledgements:

Akshay Kumar Dixit, Mentor Teacher, Delhi Administration

Bhawna Khera, Junior Project Fellow, Cell for National Centre for Literacy, NCERT

Dr. Vibhuti Pandya, Head, Animation & Multimedia Department, BIT Jaipur

Gautam Goswami, Assistant Professor, Animation & Multimedia Department, BIT Jaipur

IIT Hyderabad: Dr. Prasad S. Onkar, Associate Professor and Head, Department of Design; Prof. Deepak John Matthew, Professor, Department of Design; Delwyn Jude Remedios, Assistant Professor, Department of Design; Ankita Roy, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Mohd. Shahid, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Saurav Deori, Assistant Professor, Department of Design; Dr. Shuhita Bhattacharjee, Assistant Professor, Department of Liberal Arts

Mohd. Shah Alam, Senior Consultant (ICT), Cell for National Centre for Literacy, NCERT

Shyam Singh Sushil, Writer

अज्ञात डर

लेखन - डा. श्रीश कुमार तिवारी | चित्राङ्कन- रुचिरा भट्टाचार्य

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

आमा - के कुरो छ वन्दना? तिमी चिन्तित देखिन्छौ?
वन्दना – होइन आमा, त्यस्तो केही छैन।

पी पी पी पी
पी पी पी पी पी पी पी
वन्दना – लौ, निशा आइपुगी आमा, म अफिस जाँदैछु।

निशा – वन्दना, सबै ठीक त छ?
वन्दना – हुम्म्...
निशा – केही दिनदेखि देख्दैछु, तिमी कतै हराएकी जस्तो छौ, के भयो?

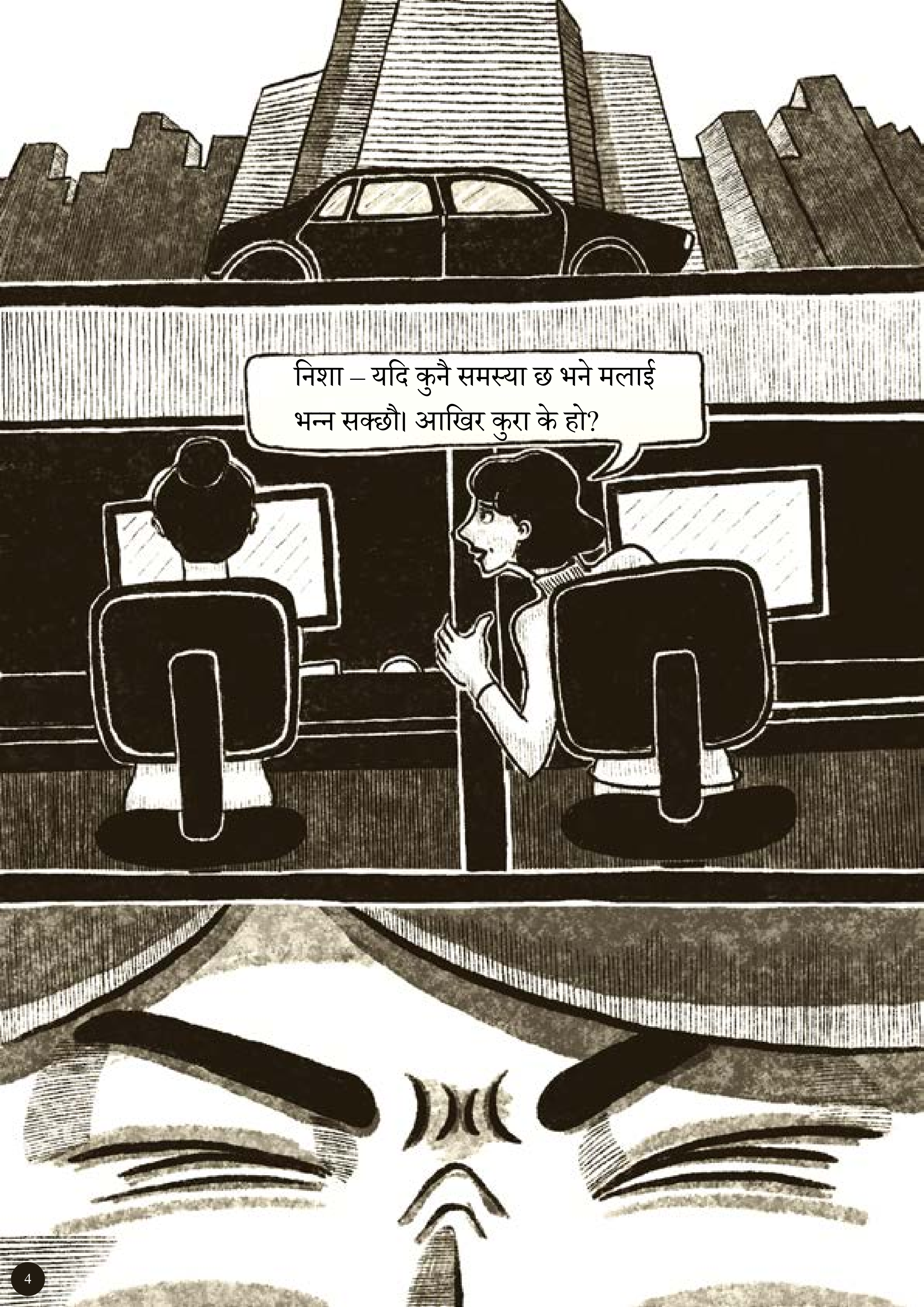
निशा – यदि कुनै समस्या छ भने मलाई भन्न सक्छौ। आखिर कुरा के हो?

!?
वन्दना – मलाई लाग्छ केही
दिनदेखि कसैले मेरो पछि
गरिरहेको छ…
पीछा…
निशा – के
साँच्ची?

निशा – के साँच्ची?
...
को हो त्यो?
अनि
कहिलेदेखि चलिरहेको छ यो?
वन्दना – थाहा छैन। तर गएको एक महिनादेखि जस्तो लाग्छ – म जहाँ जान्छु तब कोही वरिपरि हुन्छ।
त्यतिबेला देखिनै सामाजिक सञ्जालमा कुनै फेक प्रोफाइ-लबाट लाइक्स र छाडा कमेन्ट्स आउन थालेका छन्।
निशा – तर यस्तो कसले गर्न सक्छ?
वन्दना – थाहा छैन! मैले त केही बुझ्न सकेकी छुइन।
निशा – के म तिम्रो सामाजिक सञ्जालको प्रोफाइल हेर्न सक्छु?
वन्दना – अँ... यो हेर।

विज्ञप्ति
निक १२३४५ ले तपाईंको पोस्ट लाइक गरेको छ। १ घण्टाअघि
निक १२३४५ ले तपाईंको पोस्टमा कमेन्ट गरेको छ। २ घण्टाअघि
निक १२३४५ ले तपाईंको पोस्ट लाइक गरेको छ। १ दिनअघि
निक १२३४५ ले तपाईंको पोस्टमा कमेन्ट गरेको छ। ३ दिनअघि
निक १२३४५ ले तपाईंको पोस्ट लाइक गरेको छ। ४ दिनअघि
यो प्रोफाइल बन्द छ!
निशा – यी लाइक्स र कमेन्ट्स त पछिल्लो महिनादेखि दिनदिनै आइरहेका छन्। के तिमी एकमहिनाअघि कहीँ गएकी थियौ?
वन्दना – अँ, श्रीवास्तव काकीको पार्टीमा गएकी थिएँ।
निशा – के त्यहाँ केही भएको थियो?
वन्दना – नाइँ, त्यस्तो त केही भएको थिएन।
निशा – के कुनै अज्ञात नम्बर-बाट फोन पनि आएको छ?
वन्दना – नाइँ
निशा – ठीक छ, हिंड मसँग।
वन्दना – तर कहाँ?

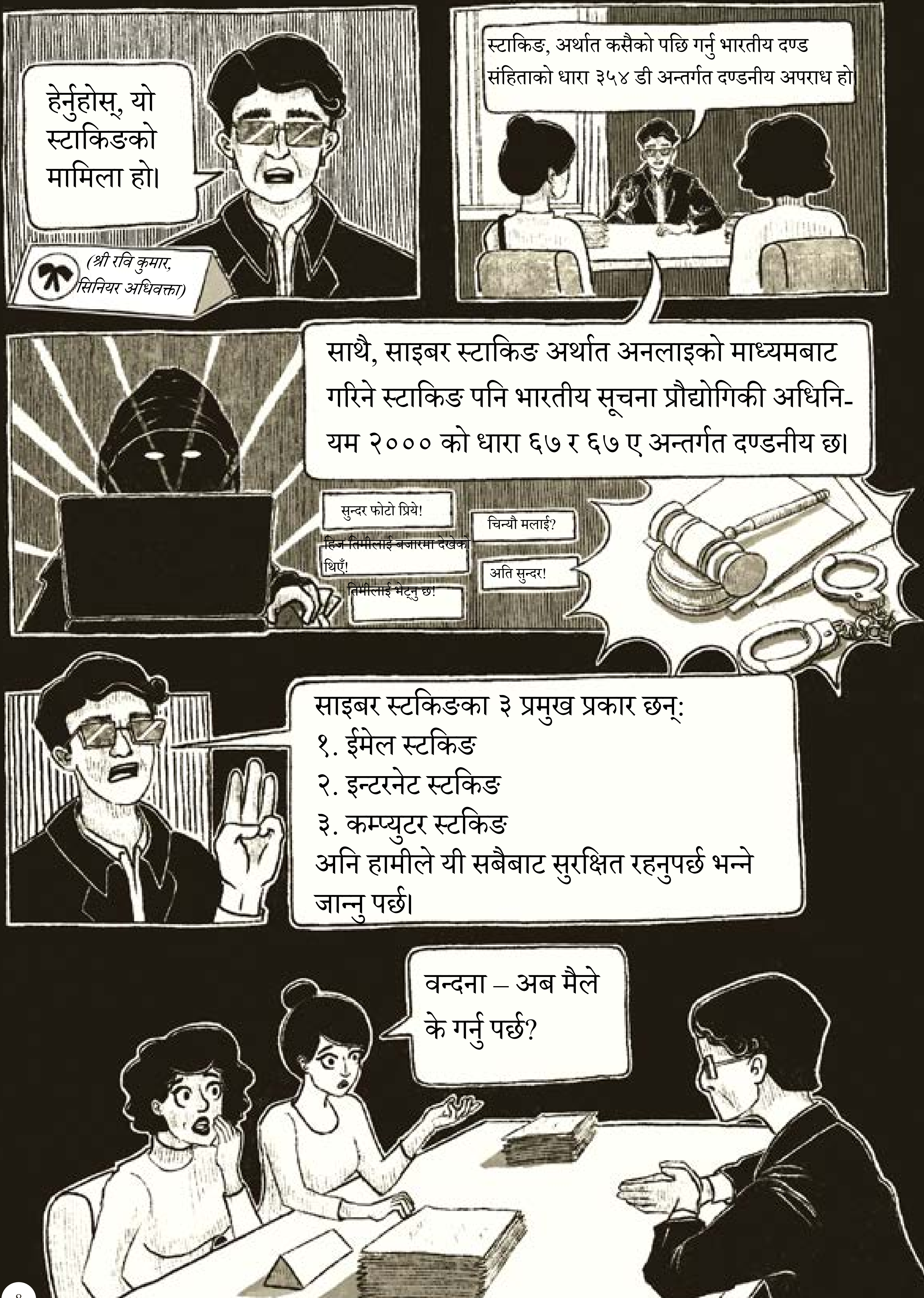
हेर्नुहोस्, यो स्टाकिङको मामिला हो।
(श्री रवि कुमार, सिनियर अधिवक्ता)
स्टाकिङ, अर्थात कसैको पछि गर्नु भारतीय दण्ड संहिताको धारा ३५४ डी अन्तर्गत दण्डनीय अपराध हो।
साथै, साइबर स्टाकिङ अर्थात अनलाइको माध्यमबाट गरिने स्टाकिङ पनि भारतीय सूचना प्रौद्योगिकी अधिनि-यम २००० को धारा ६७ र ६७ ए अन्तर्गत दण्डनीय छ।
सुन्दर फोटो प्रिये!
चिन्यौ मलाई?
हिज तिमीलाई बजारमा देखेको थिएँ!
अति सुन्दर!
तिमीलाई भेट्नु छ!
साइबर स्टकिङका ३ प्रमुख प्रकार छन्:
१. ईमेल स्टकिङ
२. इन्टरनेट स्टकिङ
३. कम्प्युटर स्टकिङ
अनि हामीले यी सबैबाट सुरक्षित रहनुपर्छ भन्ने जान्नु पर्छ।
वन्दना – अब मैले के गर्नु पर्छ?

तपाईँ आफ्नो गुनासो नजिकको पुलिस स्टेशनमा दर्ता गराउनुहोस् र त्यहाँ आफ्नो पूरा कुरा नडराइकन सही-सही बताउनुहोस्। यस्ता अपराधीले हामी चुप रहनुको फाइदा उठाउँछन् र पुलिसबाट बाँच्दछन्। यसरी यिनीहरूको हिम्मत बढ्छ र तपाईँ जस्ता नागरिकहरूको मानसिक सन्ताप!

अनि ध्यान राख्नुहोस् कि...

आफ्नो निजी जानकारी सामाजिक सञ्जालमा साझा नगर्नुहोस्।

आफ्ना वरिपरिका मानिसहरू र तिनीहरूका गतिविधिहरूको जानकारी राख्नुहोस्।

समय बचाउनका लागि सुनसान अथवा छोटो बाटोको प्रयोग नगर्नुहोस्।

केही दिनपछि...
टीटी
टीटी
टीटी
टीटी
टीटी
टीटी
हेलो...
नमस्ते म्याडम।
पुलिस स्टेस-
नबाट बोल्दैछु।
के तपाईँ अहिले
यहाँ आउन सक्नु
हुन्छ?
'आउनुहोस् म्याडम। हामीले शङ्काको
आधारमा केही व्यक्तिहरूलाई पक्राउ गरेका छौँ।
के तपाईँ यिनीहरूमध्ये कसैलाई चिन्नुहुन्छ? "

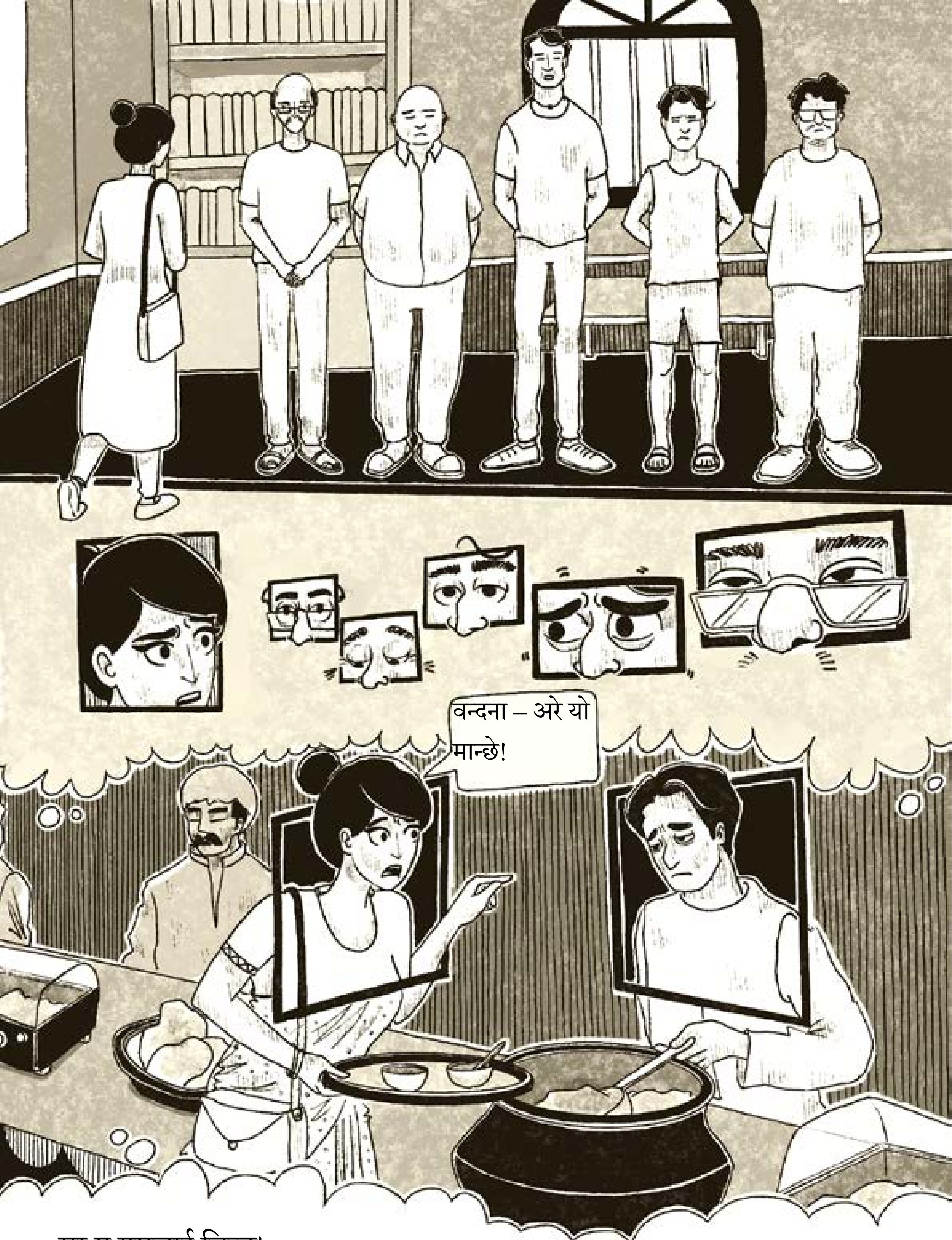

सर म यसलाई चिन्छु।
श्रीवास्तव काकीको पार्टीमा यसले खाना पस्किने काम गरिरहेको थियो।

तर मेरो नम्बर यसकोमा कसरी पुग्यो?
बताता हूँ बताता हूँ!!
अब सबै साँचो-साँचो भन्!
सर, यी म्याडम श्रीवास्तव म्याडमसँग ह्वाट्सएपमा जोड़िएकी छिन्। पार्टी सिद्धिएपछि म पेमेन्ट लिन जाँदा, म्याड्मले आफ्नो फोन टेबलमा राखेर कोठामा पैसा लिन गएकी थिइन्। मैले देखेँ कि उनले यी म्याडमलाई केही फोटो पठाइ रहेकी रहेछिन्। मैले यिनलाई पार्टीमा देखेको थिएँ त मैले चिनिहालेँ अनि मैले म्याडमको फोनबाट यिनको नम्बर टिपेँ। यिनको सामाजिक सञ्जाल अकाउन्ट यसै नम्बरसँग जोडिएको छ तब मैले यिनलाई म्यासेज पठाउम थालेँ।
908 XXXXXXX

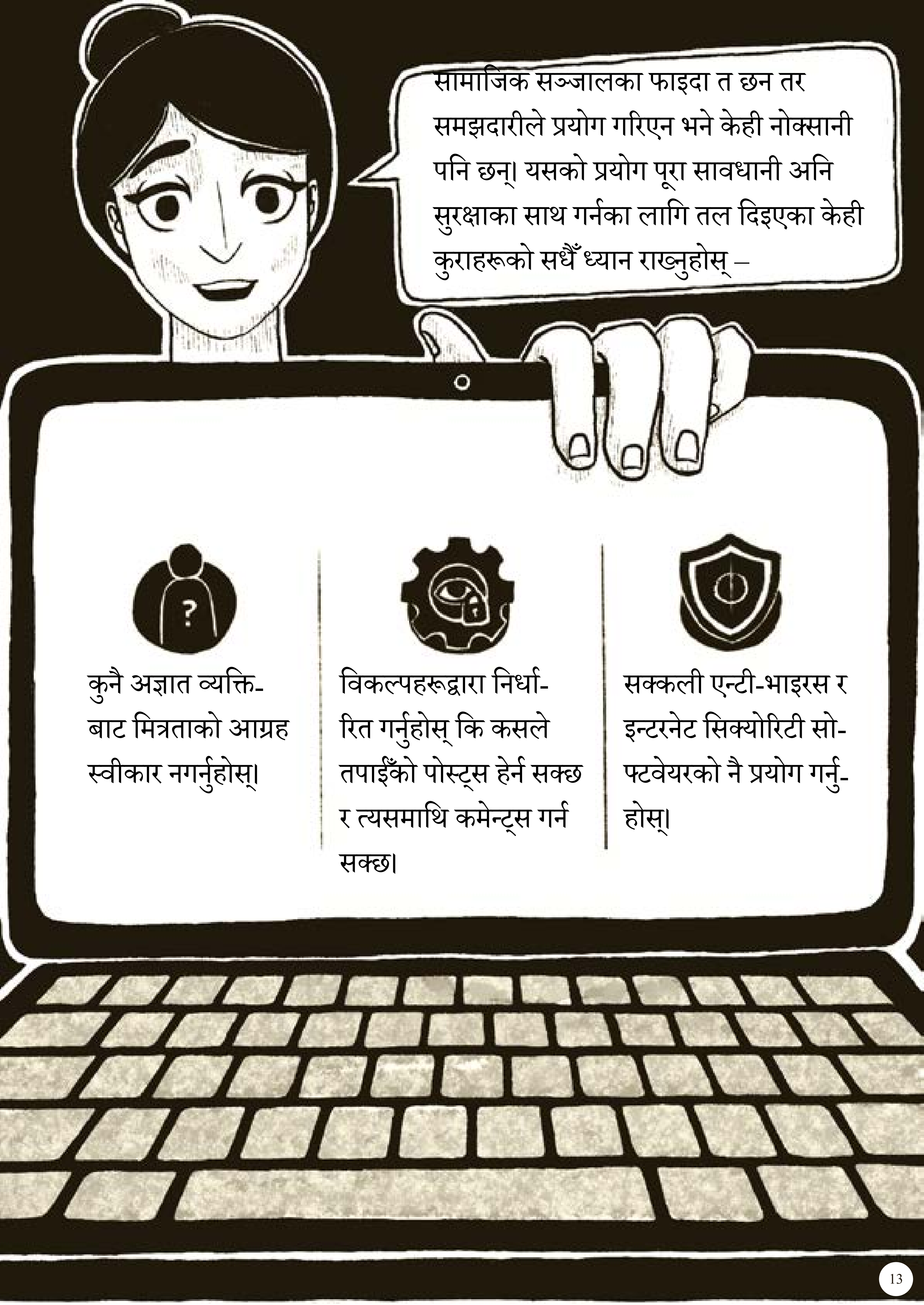
सामाजिक सञ्जालका फाइदा त छन तर समझदारीले प्रयोग गरिएन भने केही नोक्सानी पनि छन्। यसको प्रयोग पूरा सावधानी अनि सुरक्षाका साथ गर्नका लागि तल दिइएका केही कुराहरूको सधैँ ध्यान राख्नुहोस् –
कुनै अज्ञात व्यक्तिबाट मित्रताको आग्रह स्वीकार नगर्नुहोस्।
विकल्पहरूद्वारा निर्धारित गर्नुहोस् कि कसले तपाईँको पोस्ट्स हेर्न सक्छ र त्यसमाथि कमेन्ट्स गर्न सक्छ।
सक्कली एन्टी-भाइरस र इन्टरनेट सिक्योरिटी सोफ्टवेयरको नै प्रयोग गर्नुहोस्।

सा विद्या या विमुक्तये

CELL FOR NATIONAL CENTRE FOR LITERACY

राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र–प्रकोष्ठ

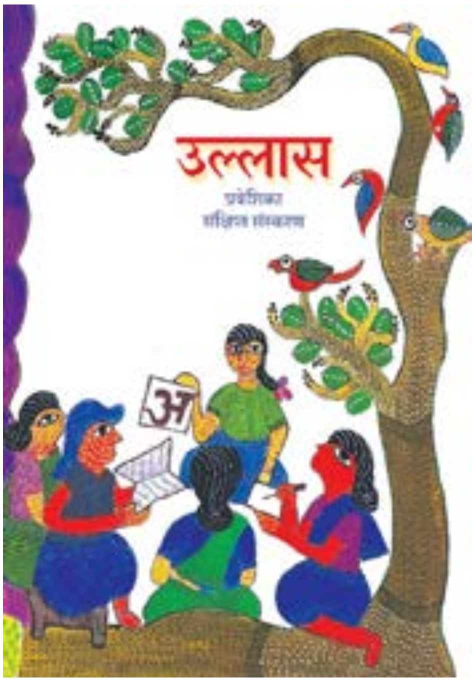

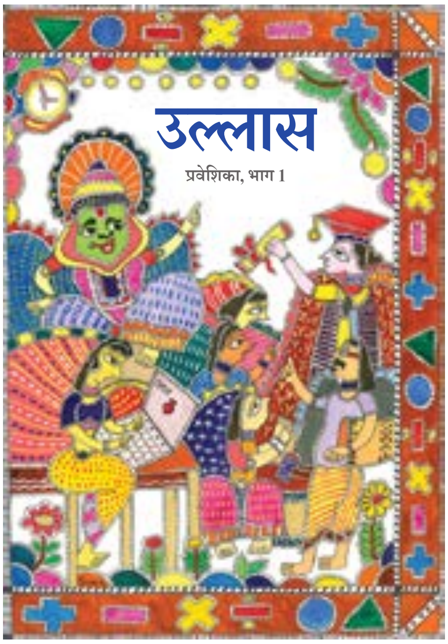

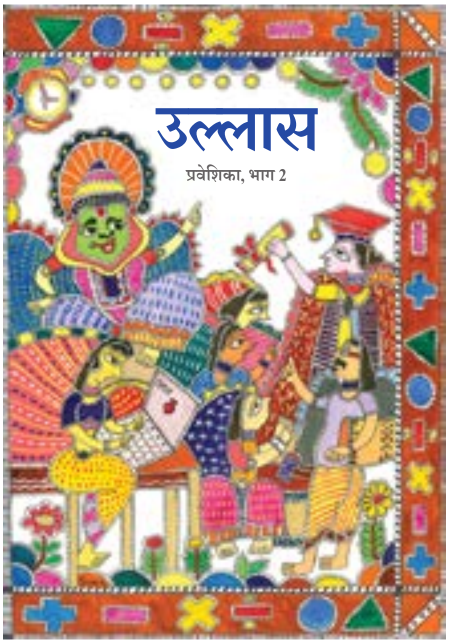

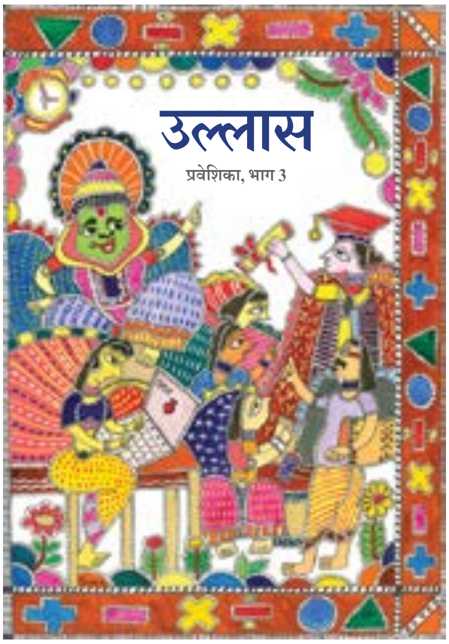

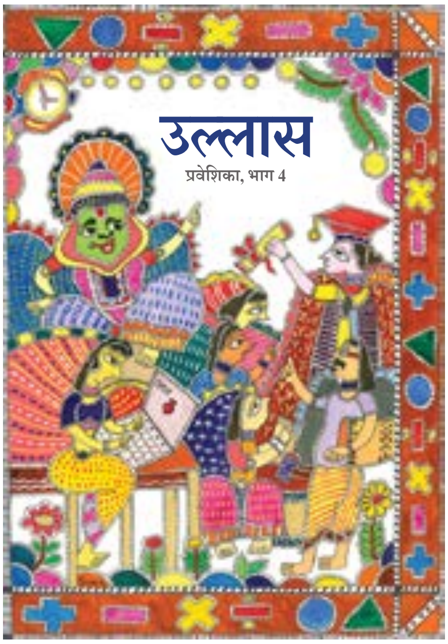

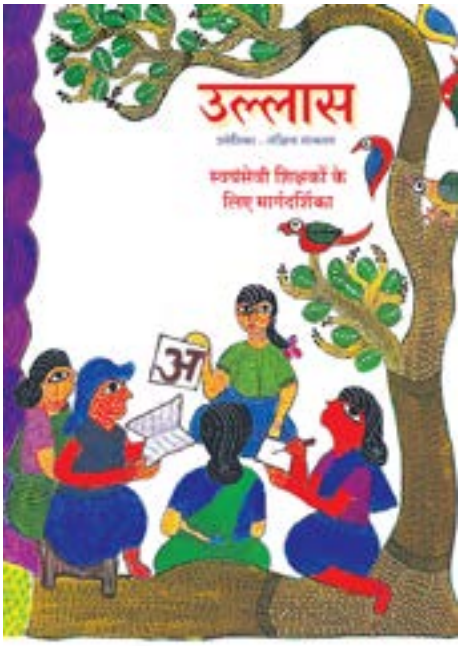

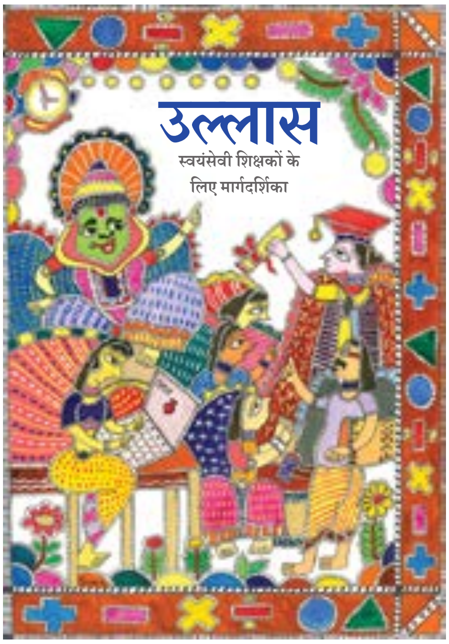

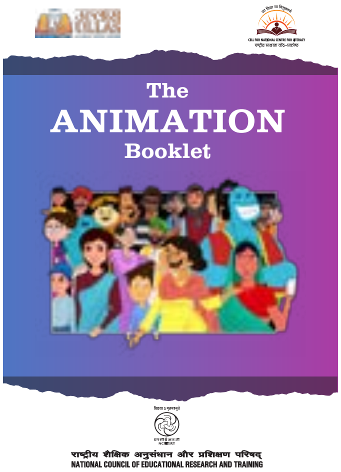

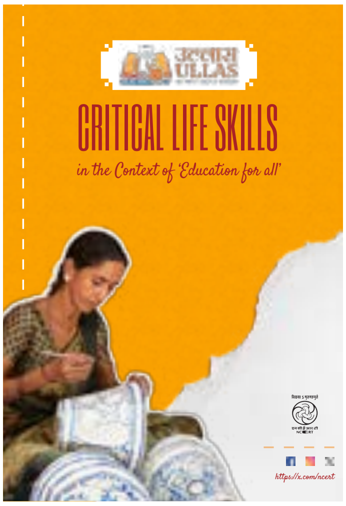

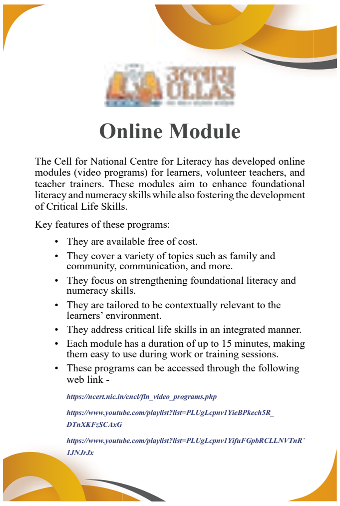

Online Module

The Cell for National Centre for Literacy has developed online modules (video programs) for learners, volunteer teachers, and teacher trainers. These modules aim to enhance foundational literacy and numeracy skills while also fostering the development of Critical Life Skills.

Key features of these programs:

- They are available free of cost.
- They cover a variety of topics such as family and community, communication, and more.
- They focus on strengthening foundational literacy and numeracy skills.
- They are tailored to be contextually relevant to the learners' environment.
- They address critical life skills in an integrated manner.
- Each module has a duration of up to 15 minutes, making them easy to use during work or training sessions.
- These programs can be accessed through the following web link -

https://ncert.nic.in/cncl/fln_video_programs.php

https://www.youtube.com/playlist?list=PLUgLcpnv1YieBPkech5R_DTnXKFzSCAxG

https://www.youtube.com/playlist?list=PLUgLcpnv1YifuFGpbRCLLNVTnR`1JNJrJx

DIKSHA (Education for All Vertical) :
https://diksha.gov.in/adult-education.html

CNCL Website :
https://ncert.nic.in/cncl/

Story Books

Based on Critical Life Skills

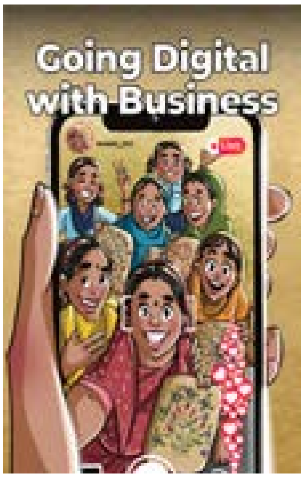

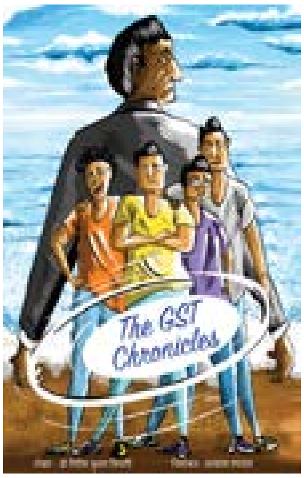

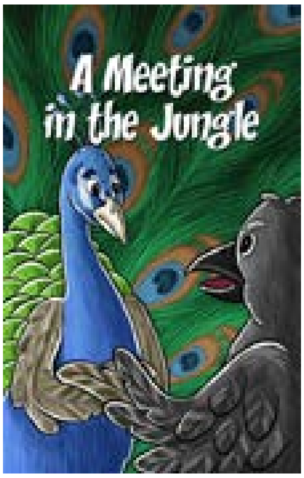

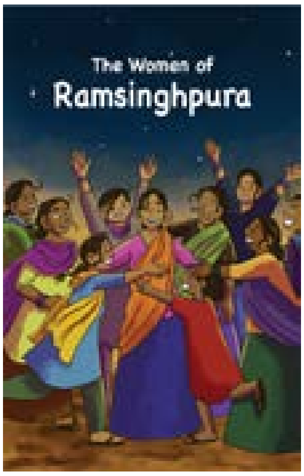

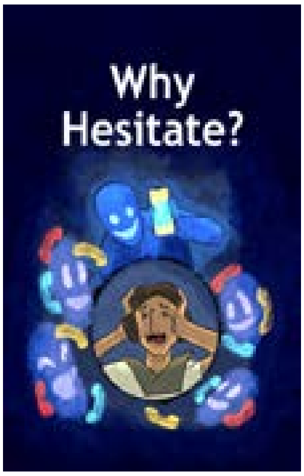

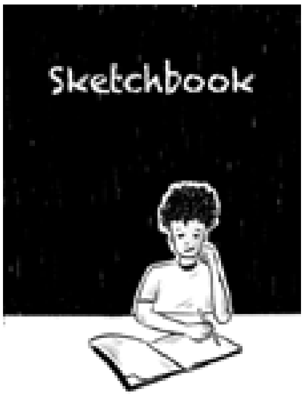

इंटरनेट के शोर में होकर
मशगूल ...

सुरक्षा उपायों को न जाना
भूल!

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING